

Η είσοδος του χορού καλύπτει την αποχώρηση της Ιοκάστης στο παλάτι, του Πολυνείκη στο εχθρικό στρατόπεδο, του Ετεοκλή στην οργάνωση της άμυνας. Όσο να τραγουδήσουν οι Φοίνισσες το κοινό τους παρελθόν με τον Κάδμο, τον ιδρυτή της πόλης, και τα όσα λαμπρά συνέβησαν εκεί στο παρελθόν, ο Ετεοκλής επιστρέφει. Καλεί τον Κρέοντα, θείο του, αδελφό της μάνας του και διαχειριστή της εξουσίας σε διαστήματα μεσοβασιλείας. Ο διάλογός τους είναι μια αδιάκοπη προσπάθεια του Κρέοντα να τιθασεύσει το μίσος του Ετεοκλή εναντίον του αδελφού του. Υπάρχουν όμως και δυο πληροφορίες για το κοινό. Ο Ετεοκλής διατάζει τον Κρέοντα, αν τύχει και σκοτωθούν κι αυτός και ο αδελφός του, ο Πολυνείκης να παραμείνει άταφος. Έτσι, οι «Φοίνισσες» του Ευριπίδη δένονται με την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή που είχε διδαχθεί μια γενιά νωρίτερα (στα 441 π.Χ.) και που ακριβώς διαπραγματεύεται την θέληση της αδελφής, παρά τις βασιλικές εντολές, να θάψει τον νεκρό αδελφό. Η δεύτερη πληροφορία είναι ότι ο Ετεοκλής έστειλε ήδη τον Μενοικέα, γιο του Κρέοντα, να καλέσει τον μάντη Τειρεσία να τους πει πώς η Θήβα θα γλιτώσει από το πάρσιμο.

Ο Ετεοκλής ζώνεται τ' άρματα του και αποχωρεί. Ο Κρέοντας παραμένει. Ο χορός καλύπτει τον χρόνο τραγουδώντας πως όλα τα κακά προέρχονται από την κατάρα που δέρνει τον Οιδίποδα και ξεσπάει στα παιδιά του. Έρχονται ο Μενοικέας και ο τυφλός μάντης Τειρεσίας. Έχει ήδη γίνει αναφορά σ' αυτόν. Ο Κρέοντας του μεταφέρει την εντολή του Ετεοκλή, να προφητεύσει πώς η Θήβα θα γλιτώσει. Ο Τειρεσίας λέει διάφορα, προμαντεύει και τον αλληλοσκοτωμό των αδελφών αλλά για τη σωτηρία της πόλης δεν μιλά. Ο Κρέοντας επιμένει και τον πιέζει. Με τα πολλά, ο μάντης αποκαλύπτει τον φοβερό χρησμό:

Για να σωθεί η Θήβα, πρέπει να θυσιαστεί ο Μενοικέας, ο γιος του Κρέοντα!

Ο Κρέοντας μοιάζει σα να τον χτύπησε κεραυνός. Βρίζει τον Τειρεσία. Μετά, τον παρακαλά να σιωπήσει. Ο μάντης όμως δεν μπορεί πια να κρατά μυστικό τον τρόπο με τον οποίο η πόλη μπορεί να σωθεί. Ο Κρέοντας ήταν που επέμενε να τον κάνει να μιλήσει. Ο Κρέοντας όμως δεν μπορεί να το χωνέψει. Από πού κι ως πού ο γιος του; Ποια σχέση έχουν αυτός και η οικογένειά του με τα δεινά της Θήβας, την κατάρα που δέρνει τον Οιδίποδα και το μίσος που χωρίζει τα δυο αδέρφια; Αδυσώπητος ο Τειρεσίας εξηγεί (πάντα σε μετάφραση Αθανάσιου Παπαχαρίση):

«Στη σπηλιά, όπου ο δράκος, ο γιος της Γης, φύλαγε τα νερά της Δίρκης, πρέπει να

σφαχτεί αυτός εδώ (ο Μενοικέας) και το αίμα του χυμένο από τη σφαγή να το προσφέρει σπονδή στη γης για την παλιά προς τον Κάδμο οργή του Άρη, που τώρα εκδικείται για το φόνο του δράκου (αυτού που ο Κάδμος σκότωσε) του γεννημένου από τη γης. Μ' αυτή σας την πράξη θα 'χετε τον Άρη βοηθό σας. Κι αν η γης για το δικό της τον καρπό πάρει καρπό ανθρώπινο κι αίμα για το αίμα της, καλόβουλη θα 'ναι μαζί σας, που κάποτε για μας σα στάχια ανάδωσε τους Σπαρτούς με τα χρυσά τα κράνη. Κι απ' αυτή τη γενιά πρέπει να χαθεί ένας γεννημένος από του δράκου το σαγόνη (οι Σπαρτοί είχαν γεννηθεί από τα δόντια του δράκου που ο Κάδμος έσπειρε στη γη). Τώρα εσύ μας μένεις εδώ καθαρός απόγονος από το γένος των Σπαρτών κι από μάνα κι από κύρη, εσύ και τα παιδιά σου. Το θάνατο από τον Αίμονα (τον άλλο γιο του Κρέοντα) τον διώχνει μακριά ο γάμος του* δεν είναι αζευγάρωτος. Κι αν δε ζύγωσε στο νυφικό κλινάρι, έχει ωστόσο ταίρι. Μα ετούτο το παλικάρι (ο Μενοικέας), αφιερωμένο στην πόλη, θα σώσει με τον θάνατό του την πατρίδα. Πικρό το γυρισμό θα κάνει για τον Άδραστο και τους Αργείους, του θανάτου το σκοτάδι στα μάτια του σα ρίξει, και θα δοξάσει και τη Θήβα. Από τα δυο γραφτά της μοίρας, διάλεξε το ένα: Σώσε ή το παιδί σου ή την πατρίδα».

Ο Τειρεσίας είπε ό,τι είχε να πει και αποχώρησε. Ο Κρέοντας με τίποτα δεν δεχόταν να χάσει τον γιο του. Προσπαθεί να πείσει τον Μενοικέα να το σκάσει. Ο νεαρός καμώνεται πως πείθεται. Ο Κρέοντας φεύγει αλλοπαρμένος να φέρει χρήματα να έχει ο γιος του στο μακρινό ταξίδι. Μόνος, ο Μενοικέας αποκαλύπτει πως δεν έχει σκοπό να δραπετεύσει. Αν το πράξει, μονολογεί, «παντού όπου κι αν ζω, άνανδρος θα φαίνομαι».

Εξηγεί στον χορό τι πρόκειται να κάνει και πάει να σφαχτεί μόνος του εκεί που ο Τειρεσίας είχε ορίσει. Κατοπινές εκδοχές μαρτυρούσαν ότι τελικά ο Κρέοντας ήταν που θυσίασε τον γιο του για το καλό της πόλης.

(τελευταία επεξεργασία, 28 Νοεμβρίου 2021)